

Yttrande – Betänkande av SOU 2018:88 LSS-utredningen

Sammanfattning

Att LSS ses över är nödvändigt. Även att göra en större förändring av detta slag är nödvändigt då läget är ett helt annat idag än när lagstiftningen kom till på 90- talet och behoven ser annorlunda ut. En konsekvens av lagförslaget är att kommunerna kommer få ökade kostnader.

Kommunen förväntas enligt detta förslag fortfarande bära kostnaderna för de första 20 timmarna i personliga assistansen. Detta samtidigt som två nya insatser tillskapas för alla personer under 16 år som tidigare haft personlig assistans och även de personer som har behov motsvarande det femte grundläggande behovet i personlig assistans, även detta ska kommunen bära kostnaden för.

Förslagen är i grunden positiva men fördelningen av kostnaderna är inte rimliga.

Nedan Kumlas kommentarer per kapitel

Kapitel 3:

3.4.3. Det är positivt att hänvisa till vikten av rätt kompetens, bra kvalitet och ändamålsenlig utveckling i verksamheten utifrån de enskildas behov. Det krävs mer kvalificerat personal och andra kompetenser nära verksamheter.

Det är tex anmärkningsvärt att det i socialstyrelsens vägledning "Rätt kompetens hos personal i verksamheter för personer med funktionsnedsättning" inte krävs pedagogiska förmågor under avsnittet "Grundläggande kunskaper och förmågor" (sida 28). Vägledningen är från 2012 och borde uppdateras utifrån dagens behov.

Kapitel 5:

Bostad med särskild service

Bostad med särskild service har tidigare varit en heltäckande insats som ska tillgodose hela individens behov av stöd, omsorg och praktiska göromål. Även att delta i kultur och fritidsaktiviteter har ingått här. Vi anser att det även fortsättningsvis borde vara så. Att öppna upp för att insatsen Personlig service och boendestöd kan beviljas även till de personerna som bor i bostad med särskild service medför en risk att det blir otydligt vad som faktiskt ska ingå i insatser och vad som ska sökas via kompletterande insatser.

Personlig service och boendestöd

Att väva in det boendestöd som redan finns i många kommuner som en insats enligt LSS är positivt. Detta säkerställer att samma personer får rätt till denna insats i alla Sveriges kommuner, dvs de som tillhör personkrets. Idag finns det olika lösningar och olika definition på målgrupp som ges rätt till denna insats i olika kommuner vilket inte är rättssäkert.

Även att det är definierat att insatsen ska kunna ges både dag och kväll är positivt då även detta är något som kan variera mellan kommuner.

Kapitel 6:

Att behålla insatserna korttidsvistelse och korttidstillsyn/ fritidshem som insatser är positivt. Gällande korttidsvistelse hade vi önskat ett förtydligande kring lägervistelse som en del av denna insats.

Avlösarservice

Att man i insatsen öppnar upp för att ta med barnet med funktionsnedsättning utanför hemmet vid avlastning är i grunden positivt. Det kan handla om att gå till lekparken eller liknande. Vi ser dock en risk i att det utökas till att handla om i förväg planerade fritidsaktiviteter. Som att följa med barnet varje vecka på simträning/ fotbollsträning eller liknande. Det behöver tydligt framgå om detta är en del av insatsen och i så fall vart gränsen för det normala föräldransvaret går.

Bostad för barn

Det är bra att denna insats kvarstår då det finns barn som har behov av att få möjlighet att bo på annan plats än föräldrahemmet. Det är viktigt att man förtydligar vilka förväntningar och krav som ska ställas på bostad för barn till skillnad mot liknande bostad för vuxna.

Kapitel 7:

Kontaktperson

Att insatsen även ska kunna ges som gruppaktivitet ser vi som positivt. För att kunna bryta social isolering, vilket är ett av syftena med insatsen, blir det en naturlig del att skapa mötesplatser/ gruppaktiviteter där de som beviljats insatsen kan träffa andra. Detta kan på sikt även bidra till att vissa personer som beviljats insatsen efter en tid inte längre har behov av den.

Kapitel 8:

Daglig verksamhet

Att inom insatsen daglig verksamhet inleda med en kartläggning av varje enskild persons individuella behov kopplat till möjlighet att upprätthålla och utveckla förmågor är positivt. De personer som ges rätt till insatsen är många med olika behov. Genom att snabbt fånga upp individen i en kartläggning ges möjlighet att planera den fortsatta insatsen utifrån om personen står långt ifrån alternativt nära arbetsmarknaden. Insatsen behöver utformas med respekt för den enskilde personen och det är därmed viktigt att ha en klar bild av vilka mål som är rimliga att sätta i det enskilda fallet.

Att personer tillhörande personkrets 3 även fortsättningsvis inte ska ha rätt till insatsen daglig verksamhet ser vi som olyckligt. Dessa personer har genom lagförslaget rätt till gruppaktiviteter genom insatsen kontaktperson om de anses socialt isolerade. Men dessa personer har lika stort behov av att få möjlighet att ha en meningsfull sysselsättning i form av daglig verksamhet som personer tillhörande personkrets 1 och 2.

Kapitel 9:

9.3 Insatsen rådgivning och annat personligt stöd som ställer krav på särskild kunskap om problem och livsbetingelser för människor med stora och varaktiga funktionsnedsättningar ska benämnas som särskilt expertstöd. Den som har behov av kunskap om funktionsnedsättningen och stöd för att hantera den i olika situationer ska beviljas insatsen.

Detta är positivt och borde anpassas till den befintliga ökade kompetensen som finns i kommunerna (tex stödpedagoger) samt till införandet av välfärdsteknologin.

Kapitel 10:

En väldigt god ide att lyfta ut vissa grupper, som idag ges rätt till personlig assistans och tillskapa ytterligare insatser. Många fler får idag rätt till personlig assistans än vad som var tanken när lagen stiftades och deras hjälpbehov skiljer sig från när lagen tillkom. För att vi ska säkerställa att dessa nya grupper får ett ändamålsenligt stöd ser vi det som helt nödvändigt att tillskapa ytterligare insatser.

Personligt stöd i det dagliga livet*Förebyggande pedagogiskt stöd*

Att personer med behov av stöd med de så kallade femte grundläggande behovet, ingående kunskaper och utförande av ett begränsat antal personer, lyft ut ur den personliga assistansen är positivt.

Det finns dock en risk med detta då den nya insatsen Förebyggande pedagogiskt stöd kan bli en väldigt bred insats där det kommer bli svårt för kommunerna att hitta hållpunkter för hur mycket stöd som kan ges genom insatsen och på vilket sätt.

Risken finns att insatsen kommer se ut precis som insatsen personlig assistent idag, med personer som har insatsen under dygnets alla timmar. Detta med den enda skillnaden att personen inte själv kan välja vem som utför insatsen och att kommunen får bära hela kostanden.

Det är positivt att Socialstyrelsen ska få i uppdrag att arbeta fram ett kunskapsstöd för denna insats. Att detta sker innan lagen träder i kraft är av största vikt för att kommunerna ska kunna fatta rättssäkra och likvärdiga beslut kring denna insats.

Personligt stöd till barn

Att barn under 16 år inte längre kommer beviljas insatsen personlig assistans är positivt. Men samma problematik uppstår här som med insatsen Förebyggande pedagogiskt stöd. Det kommer bli svårt för kommunerna att definiera vad insatsen ska innehålla och ett förtydligande kunskapsstöd från Socialstyrelsen behövs.

Det finns även vissa otydligheter i gränsdragningen gentemot insatsen Personlig service och boendestöd. Kommer även den innefatta barn? I så fall behöver det förtydligas vilken insats som ska beviljas när och utifrån vilka behov.

Viktigt att inte föräldrar, syskon eller andra anhöriga ska utföra denna insats. Det är positivt att Socialstyrelsen ska få i uppdrag att arbeta fram ett kunskapsstöd för denna insats. Att detta sker innan lagen träder i kraft är av största vikt för att kommunerna ska kunna fatta rättssäkra och likvärdiga beslut kring denna insats.

Personlig assistans

Det är positivt att man väljer att begränsa insatsen till personer över 16 år. Det finns en inlåsnings-effekt för barn som blir beviljade den här insatsen med föräldrarna som utförare. Denna effekt kommer inte längre kvarstå när man tillskapar en ny insats för dessa barn.

Att Försäkringskassan handlägger och fattar beslut om all personlig assistans är också positivt. Det finns en svårighet för kommunerna att bevaka rättsläget och fatta likvärdiga beslut. Det är många kommuner och risken finns att olika beslut fattas på olika ställen. Denna risk minskar när det enbart blir en huvudman som ansvarar för handläggning och beslut av insatsen.

Hjälpmedel

Bedömning: När det finns möjlighet att välja mellan hjälpmedel eller personlig assistans, genom stöd av en assistent måste den enskilde ha möjlighet att avgöra vilken form av stöd hen vill ha.

Detta borde utvecklas till att det kan vara olika beroende behovet. Det finns bra tekniska lösningar för påminnelser som samtidigt främjar självständigheten. Då borde det vara lämplig att först använda ett hjälpmedel, istället för en assistent. Det finns flera exempel gällande trygghet, delaktighet, aktivitet mm

12.7.4 Ersättningen bör differentieras

Det är väldigt positivt att schablonbeloppet inom assistansersättningen bör differentieras med hänsyn till dels om assistansen utförs under obekvämt arbetstid, dels om assistenten lever i hushållsgemenskap med den som får assistansen. När assistans utförs på obekvämt arbetstid bör schablonbeloppet vara högre än när assistansen utförs på övrig tid. Skillnaden bör baseras på ersättningen vid obekvämt arbetstid enligt vanligt förekommande kollektivavtal i branschen

Sjuklön

Att sjukersättning för ordinarie assistents sjukfrånvaro framöver kommer bakas in i schablonersättningen är positivt. Detta då det är svårt för handläggare i kommunen att utreda om behov av sjuklön föreligger. Det krävs att tidrapporter och sjukintyg granskas något som tar en hel del tid i anspråk. Tid som istället kan läggas på att utreda övriga insatser i LSS.

Kapitel 16:**16.3 Överväganden och förslag**

Vi ställer oss positiva till att regleringen av LSS-utjämnningen anpassas till förslaget att tre nya LSS-insatser införs (personlig service och boendestöd, personligt stöd till barn och förebyggande pedagogiskt stöd), en LSS-insats inte längre är en egen insats (ledsagarservice) och att insatsen personlig assistans ska beslutas av Försäkringskassan. I samband med detta tas nya fördelningsnycklar fram för samtliga LSS-insatser.

Medfinansiering av kostnaderna i samband med att staten ska besluta personlig assistans kan medge vissa problem då kommunen inte kan påverka beslutsfattandet och samtidigt blir tvungen att betala.

I detta ärende har socialnämnden varit beslutande genom ordförandebeslut då nämndens nästkommande möte inte kunde inväntas. Utredande tjänstemän har varit enhetschef Eleonore Kanervisto och verksamhetschef Frank Hartwig på socialförvaltningen.

Gabriella Mueller-Prabin
Förvaltningschef

Anette Sandström
Utredningssekreterare

Annica Sjöqvist
Socialnämndens ordförande

Delegationsbeslut enligt socialnämndens delegationsordning Kompletterande beslutanderätt s.k. ordförandebeslut punkt A.1.